आवरण परिचय

जोरा स्याईः मगर संस्कृति

जोरा भनेको जोडा र स्याई भनेको नाँच प्राचीन मौलिक मगर संस्कृति हो । महिलाहरू नाँच्ने परम्परागत यो नाँचमा अरू नाँचगानमा जस्तो सजिलै गीतको बोल बुझिदैन तापनि भूमि, थला, गुरू, मूल द्यौराली, जैसी, तालुक आदिलाई मर्यादापूर्ण

जोऱ्याल्नीहरू नाँचमा

गीतको बोलमा राग गुञ्जन्छ । सिपालु हात स्यान्या (अगुवा), अनि क्रमवद्ध रूपमा होचा तथा कम उमेरका कलाकारहरू ४-१० जोडीसम्म गोलो वृत्ताकार बनाएर एकै गति र हाउ भाउँमा नाँच्दछन् । नाँच्दा घडीको विपरित दिशातर्फ घुम्छन् । यो नाँचमा भाग लिने सबै कलाकारलाई जोऱ्याल्नी भन्दछन् । गुरूमालाई मगर भाषामा गुरमी भन्दछन् । गुरमी आवश्यक मन्त्र जान्ने तथा कडा अनुशासन पालन गर्ने हुन्छन् । [illegible] महिलाहरू घर छोडेर २/३ महिनाको नाँचमा [illegible] मौजाहरूमा पुगेर फर्की मंसिर अन्तिम वा पुष मध्यतिर वै (फूल) उडाउँछन् र साथीहरूको विछोडमा भाव विव्हल भएर रून्छन् । छोन्सिन्या वा बन्दन्या [illegible], मोल्न्या वा मसुऱ्या गुनियो, बर्की घल्या, रातो सेतो पछ्यौरा लुगा लगाउँछन् । टाउकामा [illegible]को प्वाँख सिउरेर चेप्टया, नत्थ्या, फूली, बुलाकी, बाला, चुरी, मुन्दरी, खगालो, डो, कर्णफूली आदि गहना लगाउँछन् ।

ग्रुपको नाँच सकियो भने दुई जना एकै उचाई र उमेर भएका नाँच्न सिपाला युवतीलाई डाँम्फे नचाइन्छ । यसमा हिमालको डाँफे तरूनी र तपाईको मजुर तन्नेरी अभिनयमा सोही वमोजिमको हिमालको हिउँ र तराईको झाडी विषयमा गीत हुन्छ र मजुरले फकाउँछ त्यसपछि नाँच थलामा दान प्राप्त हुन्छ र नाँचो फुकिन्छ । गत वर्ष Visit 1 Jan. Nepal (२०५४/९/१७) मा रोल्पा जिल्ला कालाशेष रुजङ्का जोऱ्याल्नी र नचारूहरू आफ्नो जातीय संस्कृतिको झाँकी देखाउन काठमाडौं आएका थिए । सो अवसरमा सहभागी कलाकार नौरथी पुन मगर (फोटोमा) राखेर लेखक

नौरथी पुन मगर

चन्द्रकान्त ज्ञवालीले २०५४ साल फागुन ९ गतेको शनिवारीय अंकको लेखमा गुरूङ जातीको सामाजिक संस्कार भन्ने शिर्षकमा प्रकाशित भएको छ । पाठकहरूले मनन गरि मगरको संस्कृति जोरा स्याई भन्ने बुझिदिन हुन समेत अनुरोध छ । *

आम निर्वाचन २०५६ को विशेषता

बहुदलीय प्रजातान्त्रिक व्यवस्थाको पुनर्वहाली पछि मुलुकले तेश्रो आम निर्वाचन सम्पन्न गर्ने कार्य गर्दैछ । बिगतका दुई निर्वाचनभन्दा यस पटकको निर्वाचनले आफ्नै प्रकारको विशेषता बोकेको छ । मुलुकमा बिकराल परिस्थिति उत्पन्न भै रहेको छ । एकातर्फमा माओवादी प्रभावित क्षेत्रमा हेर्ने हो भने सर्वसाधारण जनतामा निर्वाचन प्रति खास उत्साह देखिएको छैन । आफू आवद्ध रहेको पार्टीकै उम्मेदवारको प्रस्तावक, समर्थक बन्न पनि जनता उत्सुक छैन् । देशव्यापी रूपमा भने २०५१ सालको तुलनामा दोब्बरभन्दा बढी उम्मेदवारहरू प्रत्यासी देखिएका छन् । तर महिला उम्मेदवार चाहिं खास वृद्धि भएको छैन ।

यस पटक आठ जना भू.पू. प्रधान मन्त्रीहरू उम्मेदवार बनेका छन् भने नयाँ चेहरा पनि प्रसस्त मात्रामा मैदानमा देखा परेका छन् । राष्ट्रिय पार्टी, अन्य पार्टी तथा स्वतन्त्र उम्मेदवार बीचमा प्रतिस्पर्धा रहेको यस अवस्थामा माले, एमाले, राप्रपा, नेपाली कांग्रेसका बागी उम्मेदवार क-कसले जित्छन् र भावी सरकारको स्वरूप कस्तो बन्न जाला भन्ने कुरा खास एकिन गर्न सकिएको छैन ।

नेपालको संसदीय निर्वाचनको विषयमा लेखक डा. गोपाल शर्माले २०५३ सालमा प्रकाशित आफ्नो पुस्तक "नेपालको संवैधानिक कानून" मा वर्तमान संविधानको अधिकतम आयु २०५७ साल चैत्र मसान्तसम्म रहेको सार्वजनिक घोषणा तत्कालै गरेको कुरा सोही पुस्तकको तेश्रो संस्करण २०५५ मा पनि उल्लेख भएको छ । विद्वान लेखकको भविष्यवाणीको नतिजा हेर्न बाँकि नै छ ।

जेष्ठ नागरिक वर्ष १९९९

जानुका देवी बुर्जा मगर

झापा जिल्ला पुरानो बिर्ता बजार निवासी १०६ वर्षिया जानुका देवी बुर्जा मगर, मगर परिवार का जेष्ठ नागरिक हुनु हुन्छ । गत २०५५ साल असोज १, २ र ३ गते सम्पन्न भएको अतर्राष्ट्रिय बिचार गोष्ठीमा नेपाल मगर संघको निम्तो स्वीकार गरेर मुख्य पाउना ग्रहण गरी दिएकोमा हौसला प्रदान भएको छ । वृद्ध अवस्थाको शारीरिक कष्टमा आराम मिलोस् र दीर्घ आयु प्राप्त होस् भन्ने शुभ-कामना !

नव वर्ष २०५६ को सुखद् उपलक्ष्यमा सम्पुर्ण जन प्रतिनिधि तथा दाजु भाई, दिदी बहिनीहरूमा हार्दिक शुभ कामना ।

रण बहादुर शाह
भू.पू. रा.पं.स., दाङ

2014 12 29

konja-marum, year 1, number 1, Chaitra 2055